

بیانیه

بیانیه مجمع عمومی فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران

۱۴۰۰/۳/۲۰

توصیه‌هایی برای انتخاب و نظارت بر عملکرد

مسئولان ارشد مجموعه بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

شایستگی‌های علمی

- برخورداری از سطح بالای آگاهی‌های علمی و تخصصی، مرتبط با علوم سلامت همه‌جانبه جامعه، به‌ویژه پیشگیری، ارتقای سلامت و بهداشت؛

شایستگی‌های حرفه‌ای

- التزام عملی به اجرای سیاست‌های کلی سلامت ابلاغی مقام معظم رهبری و بیانیه گام دوم انقلاب، به‌ویژه در زمینه‌های عدالت در سلامت، اهتمام به اولویت پیشگیری و عوامل اجتماعی سلامت، ادغام آموزش و پژوهش در عرصه ارائه مراقبت‌ها و خدمات سلامت، دفاع از حقوق سلامت مستضعفان، جامعه‌نگری، شفافیت و پاسخ‌گویی، مبارزه با تبعیض و هر نوع تعارض منافع.

الزامات مدیریتی

داشتن سابقه کافی و تجربیات موفق مدیریتی در عرصه‌های کلان سلامت (نظیر وزارت، معاونت، ریاست دانشگاه، ریاست کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی یا مسئولیت‌های مشابه). سایر الزامات مدیریتی عبارتند از:

- تمام وقت بودن؛
- توانمندی سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی اجرایی در سطح کلان سلامت کشور و نیز در محدوده مدیریتی موظف؛
- برخورداری هرچه بیشتر از ویژگی‌ها و مؤلفه‌های مدیریت جهادی با معیارهای تعیین شده توسط مقام معظم رهبری، نظیر: کار و تلاش مضاعف و خستگی‌ناپذیر با نیت و انگیزه الهی و بدون چشم‌داشت، حرکت مبتنی بر علم و درایت، توکل به خداوند و اعتماد به کمک الهی، داشتن بصیرت و آینده‌نگری، انتقادپذیری، خودباوری و اعتمادبه‌نفس، برنامه داشتن، پیگیری و عمل به برنامه‌ها، رعایت و عمل به اولویت‌ها، دشمن‌شناسی در چالش‌های

این بیانیه برای کمک به منطقی کردن فرایندهای انتخاب و نظارت بر عملکرد مسئولان کلیدی مجموعه بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، (نظیر: وزیر، معاونان، مشاوران، رؤسا و معاونان دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی و مسئولان ارشد ستادی و استانی شبکه بهداشتی درمانی کشور) و شاخص‌های انتخاب و نظارت بر عملکرد آنها تنظیم شده است. هدف این بیانیه، عبارت است از:

- تضمین تأمین نیازهای یکپارچه سلامت جامعه و آحاد مردم، با محوریت عدالت، به صورت کیفی و ایمن، با تأکید بر پاسخگویی، اطلاع‌رسانی شفاف، اثربخشی، کارآیی و بهره‌وری، در قالب شبکه بهداشتی و درمانی، منطبق بر نظام سطح‌بندی و ارجاع؛
- ارتقای مستمر مراقبت‌ها و خدمات، از طریق ترویج تصمیم‌گیری و اقدام مبتنی بر یافته‌های متقن و علمی، با تدوین استانداردها و راهنماها، ارزیابی فناوری‌های سلامت، استقرار نظام سطح‌بندی با اولویت خدمات ارتقای سلامت و پیشگیری و ادغام آن‌ها در نظام آموزش علوم پزشکی.

ویژگی‌های بایسته و شایسته مسئولان ارشد مجموعه بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به‌طور اجمال، به شرح زیر است:

بایسته‌ها و ضوابط عمومی

- برخورداری از ایمان، تقوا در بیان و عمل، ولایت‌مداری، اخلاص، ساده‌زیستی، ایثار، توکل، و دیگر فضایل اخلاق اسلامی؛
- برخورداری از سلامت جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی، متناسب با وظایف محوله؛
- پایبندی به همه ظواهر اخلاق اسلامی در خود، همسر، فرزندان و ترجیحاً سایر بستگان درجه اول؛
- آراستگی ظاهر در حد متعارف؛
- اجتناب و عاری بودن از هر گونه تعارض منافع، سوء استفاده از موقعیت و مقام، خودمحوری و سایر صفات رذیله.

- برخورداری از مهارت آینده‌نگری و توان برنامه‌ریزی و اجرا برای مسایل جاری و آینده؛
- تسلط به زبان انگلیسی در حد تعاملات ضروری بین‌المللی.

تبصره

براساس مفاد مندرج در این بیانیه، شاخص‌های ارزیابی عملکرد قابل تدوین و اندازه‌گیری خواهد بود. به عنوان مثال شاخص‌های مرتبط با عملکرد وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در پیوست ۱، پیشنهاد شده است.

- خصمانه، دوری از اختلافات، استفاده صحیح و هوشمندانه از امکانات و ظرفیت‌ها، داشتن نگاه نقادانه، دور از تهمت‌زنی و جنجال‌آفرینی، عشق به مردم و حضور در جامعه، ...؛
- داشتن مهارت‌های ارتباطی در حد بالا، به‌ویژه برای ارتباط مؤثر با مقامات و نهادها و نیز سایر کشورها و سازمان‌های بین‌المللی؛
- قدرت تحلیل، بصیرت و دوراندیشی، سعه صدر، عزم راسخ و شجاعت در عمل؛
- آشنایی لازم با امور مالی، قوانین معاملاتی و استخدامی؛

پیوست ۱

شاخص‌های انتخاب وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

الف) مؤلفه‌های سلبی (بدین معنی که اگر حتی یک مؤلفه امتیاز صفر بگیرد انتخاب منتفی است) در این مؤلفه‌ها پاسخ به صورت صفر به معنی عدم وجود و یک به معنی وجود می‌باشد.

مؤلفه	نحوه اندازه‌گیری
اعتقاد قلبی و التزام عملی به جمهوری اسلامی و اصل ولایت فقیه	سؤال از افراد مورد وثوق و مشاهدات شخصی
عمل به واجبات و ترک محرمات	سؤال از افراد مورد وثوق و مشاهدات شخصی
برخورداری از سلامت جسمی و روانی متناسب با وظایف سنگین وزارت	سؤال از افراد مورد وثوق و مشاهدات شخصی
اعتقاد قلبی و التزام عملی به اولویت بهداشت و بهره‌مندی محرومین جامعه از خدمات	سؤال از افراد مورد وثوق و مشاهدات شخصی
اعتقاد قلبی و التزام عملی به ادغام آموزش و پژوهش در خدمات و جهت دادن آموزش و پژوهش به پاسخگویی اجتماعی	سؤال از افراد مورد وثوق و مشاهدات شخصی
التزام عملی به سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری در عرصه سلامت و اقتصاد مقاومتی	سؤال از افراد مورد وثوق و مشاهدات شخصی
نداشتن قطعی تعارض منافع در ارتباط با فعالیت‌های اقتصادی مرتبط با وزارت بهداشت از قبیل بیمارستان، شرکت دارویی، شرکت تجهیزات پزشکی و غیره برای خود و خانواده درجه اول و دوم شامل همسر، فرزندان، پدر و مادر، خواهران و برادران. در صورت انتخاب این بند شامل داروخانه، مطب و درمانگاه نیز خواهد شد.	سؤال از افراد مورد وثوق و مشاهدات شخصی
حسن شهرت در پاکدستی و عدم تمایل به مال اندوزی در خود و خانواده درجه اول و دوم شامل همسر و فرزندان و پدر و مادر و خواهران و برادران	سؤال از افراد مورد وثوق و مشاهدات شخصی
سیاستمدار با تجربه	سؤال از افراد مورد وثوق و مشاهدات شخصی
کسانیکه بعد از انقلاب جمهوری اسلامی ایران تابعیت یک کشور خارجی را اخذ کردند و یا در حال حاضر دارای اجازه اقامت دائمی فعال می‌باشند.	بررسی مستندات، سؤال از افراد مورد وثوق و اطلاعات شخصی
سابقه انتخاب همکاران صرفاً براساس پایبندی به مبانی دینی و برخورداری از توانایی مدیریت و نه زد و بندهای سیاسی و دوستی و فامیلی	سؤال از افراد مورد وثوق و اطلاعات شخصی

ب) مؤلفه‌های برخورداری از اولویت بالا که در فاصله ۱ تا ۳ تعیین امتیاز می‌شود. عدد ۳ بالاترین و عدد ۱ کمترین می‌باشد.

مؤلفه	نحوه اندازه‌گیری
برخورداری از فن برقراری ارتباط و همکاری با مردم و نهادهای دولتی و غیردولتی	سابقه فعالیت‌های اجتماعی مثل مدیریت خیریه‌ها، سخن‌ها و نظایر آن
متواضع و خیرخواه مردم	مقایسه با فرد استاندارد یعنی فردی که از این نظر امتیاز ۳ دارد.
سابقه مدیریت در یکی از عناوین معاونت وزارت بهداشت، ریاست دانشگاه علوم پزشکی، معاونت دانشگاه علوم پزشکی	معاونت وزارت = ۳ ریاست دانشگاه = ۲ معاونت دانشگاه = ۱
برخورداری از صفات شجاعت در تصمیم‌گیری، پیگیری امور، انصاف در قضاوت و تصمیم‌گیری، پذیرش نظرات دیگران گرچه مخالف نظر ایشان باشد و بالاخره صبوری	سؤال از افراد مورد وثوق و مشاهدات شخصی
جمع امتیاز حداکثر امتیاز با ضریب ۳ = ۳۶	

ج) مؤلفه‌های برخوردار از اولویت کمتر که در فاصله ۱ تا ۳ تعیین امتیاز می‌شود. امتیاز ۳ بالاترین و امتیاز یک کمترین می‌باشد.

مؤلفه	نحوه اندازه‌گیری
سابقه شرکت در یک دوره حداقل دو ماهه در عرصه‌های مدیریت بهداشت و درمان	دوره ۳ = MPH دوره ۶ ماه و بیشتر = ۲ کمتر از ۶ ماه = ۱
پابندی به ظواهر اخلاق اسلامی در وزیر پیشنهادی و افراد درجه اول خانواده شامل همسر و فرزندان	مقایسه با افراد استاندارد و اطلاعات شخصی
سن در فاصله ۴۰ تا ۷۰ سال	۴۰-۵۰: امتیاز ۳ ۵۱-۶۰: امتیاز ۲ ۶۱-۷۰: امتیاز ۱
آراستگی ظاهر در حد متعارف	مشاهدات شخصی و سؤال از افراد مورد وثوق
توان برقراری ارتباط با مقامات و کارشناسان خارجی در مجامع بین‌المللی	مشاهدات شخصی و سؤال از افراد مورد وثوق
رویکرد آینده‌نگری در کنار توان برنامه‌ریزی و اجرا برای مسائل جاری و آینده نزدیک	مشاهدات شخصی و سؤال از افراد مورد وثوق
تمام وقت جغرافیایی در طول خدمت	همیشه = امتیاز ۳ اغلب اوقات = امتیاز ۲ خیلی کم یا هیچ = امتیاز ۱
جمع حداکثر امتیاز با ضریب ۱ = ۲۱	

$$HMI = \frac{\text{جمع امتیازات قسمت ج} + \text{جمع امتیازات قسمت ب}}{۵۷}$$

در صورتی که این ضریب کمتر از ۰/۸ باشد انتخاب منتفی است

شاخص‌های نظارتی در ارتباط با عملکرد وزیر بهداشت

الف) اطمینان از حفظ و ارتقای مؤلفه‌های سلبی به شرح زیر:

توضیح اینکه این مؤلفه‌ها شامل شخص وزیر و منتخبان ایشان مثل معاونان، رؤسای سازمان‌های وابسته و رؤسای دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی می‌باشد.

مؤلفه	روش اندازه‌گیری
اعتقاد قلبی و التزام عملی به جمهوری اسلامی ایران و اصل ولایت فقیه در وزیر و منتخبان ایشان	استعلام و تحقیق از افراد مورد وثوق، بررسی‌های شخصی، سخنرانی‌ها و سایر مستندات شفاهی و کتبی
عمل به واجبات و ترک محرمات در وزیر و منتخبان ایشان	استعلام و تحقیق از افراد مورد وثوق و بررسی‌های شخصی
اعتقاد قلبی و التزام عملی به اولویت بهداشت در وزیر و منتخبان ایشان	استعلام و تحقیق از افراد مورد وثوق، بررسی‌های شخصی، سخنرانی‌ها و سایر مستندات شفاهی و کتبی
التزام عملی به پوشش همگانی سلامت به خصوص برای محرومین جامعه در وزیر و منتخبان ایشان	بررسی‌های شخصی و بررسی برنامه‌ها و اقدامات وزارتخانه
اعتقاد قلبی و التزام عملی به ارتقای فرآیندهای ادغام آموزش و پژوهش در خدمات	بررسی‌های شخصی و بررسی برنامه‌ها و اقدامات وزارتخانه
اجرای برنامه‌هایی به منظور جهت دادن آموزش و پژوهش به پاسخگویی اجتماعی	بررسی برنامه‌ها و اقدامات وزارتخانه، بررسی‌های شخصی، استعلام و تحقیق از افراد مورد وثوق
التزام عملی به سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری در عرصه سلامت، علم و فناوری و اقتصاد مقاومتی و بیانیه گام دوم، جمعیت و موارد مشابه	بررسی برنامه‌ها و اقدامات، بررسی و استعلام و تحقیق از افراد مورد وثوق
نداشتن قطعی تعارض منافع شامل داشتن درمانگاه، داروخانه، بیمارستان، مطب، شرکت دارویی، شرکت تجهیزات پزشکی و نظایر آن در شخص وزیر و داشتن هرگونه فعالیت اقتصادی در ارتباط با سلامت در فامیل درجه اول شامل فرزندان، پدر و مادر، خواهران و برادران در شخص وزیر و منتخبان ایشان	بررسی‌های شخصی و استعلام و تحقیق از افراد مورد وثوق
پاکدستی و شفافیت در امور مالی	بررسی‌های شخصی، استعلام و تحقیق از افراد مورد وثوق، بررسی مستندات
آراستگی و حفظ ظواهر اسلامی	استعلام و تحقیق از افراد مورد وثوق و بررسی‌های شخصی

ب) مؤلفه‌های رفتاری و عملکردی وزیر در زمان وزارت. که همه دارای وزن یکسان می‌باشند. نتیجه اندازه‌گیری این مؤلفه‌ها در صورت وجود عدد ۱ و در صورت عدم وجود صفر می‌باشد.

مؤلفه	نحوه اندازه‌گیری
خیرخواه، دلسوز، منصف و خوشرو در برخورد با مردم و همکاران	مقایسه با الگوها، سنوال و تحقیق از ارباب رجوع و همکاران
همکاری با نهادهای مردمی از قبیل خیرین و سمن‌ها	تحقیق از خیریه‌ها و سمن‌های قانونی و خوشنام عرصه سلامت و بررسی برنامه‌ها و پروژه‌های در حال اجرا
همکاری بین بخشی شامل نهادهای دولتی، عمومی و غیره	تحقیق از نهادهای دولتی و عمومی مؤثر بر سلامت جامعه و بررسی برنامه‌ها و پروژه‌های در حال اجرا
همکاری‌های بین‌المللی در عرصه سلامت با رعایت اصول عزت ملی، استقلال، اولویت‌ها و منافع ملی و استفاده هوشمندانه از نهادهای بین‌المللی به صورت فعال و اثربخش	بررسی برنامه‌های مشترک از نظر محتوی، اجرا و اثربخشی و اطمینان از عدم تعارض منافع
انتخاب همکاران با تأکید بر مبانی دینی و مدیریت جهادی و احتراز از هرگونه اعمال نفوذ	بررسی فرآیند انتخاب همکاران و اطلاع از شرایط آنها براساس سوابق سیاسی و مدیریت جهادی
تصمیم‌گیری بر اساس شواهد علمی و دارا بودن شجاعت در اجرای آن	بررسی مستندات برنامه‌ها و پیشرفت آنها بر پایه زمان‌بندی پیش‌بینی شده
اطمینان از اجرای تصمیمات در محیط از طریق پی‌گیری و بازدهی مکرر	تحقیق از افراد مورد وثوق و بررسی امور در محیط
مشاوره با افراد صاحب‌نظر و پذیرفتن نظرات صائب آنان و پرهیز از استبداد رأی	تحقیق از همکاران ایشان و مشاهدات شخصی
تفویض اختیار، همراه با نظارت و اطمینان از اینکه منابع مالی به جا و با صرفه هزینه می‌شود.	تحقیق از ذی‌نفعان، مشاهدات شخصی، بررسی مستندات
التزام عملی به اصل هزینه‌اثربخشی، اقتصاد مقاومتی در برنامه‌ریزی و اجرا	وجود مستند توجیه اقتصادی، مطالعات هزینه اثربخشی در برنامه‌ها و تصمیمات اتخاذ شده
التزام عملی به اصل تشویق و پایش در کنار تنبیه و بازخواست صرفاً بر اساس عملکرد کارکنان	تحقیق از افراد مورد وثوق و بررسی مستندات
داشتن یک برنامه کلان مبتنی بر اصول جامع‌نگری، عدالت‌محوری، آینده‌نگری، خلاقیت و نوآوری و مرجعیت علمی همراه با اولویت‌ها با قید زمان و بودجه و همچنین شاخص‌های پایش، ارزشیابی و رصد	تحقیق از افراد مورد وثوق، بررسی مستندات و عملکردها
التزام عملی به توسعه کمی و کیفی شبکه بهداشتی و درمانی به کل کشور به خصوص مناطق محروم و حاشیه شهرها	تحقیق از افراد ذی‌صلاح و بررسی برنامه‌ها و عملکردها در محیط
اعمال اصل عدالت در سلامت در تدوین برنامه‌ها، اجرا و نظارت و ارزشیابی	تحقیق از افراد مورد وثوق، بررسی مستندات و عملکرد در محیط
پایش مستمر برای پیشگیری از فساد و اقدام عاجل در صورت مشاهده	تحقیق از افراد مورد وثوق و بررسی اقدامات
التزام به توسعه و تقویت تولیدات داخلی و حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان	تحقیق از افراد مورد وثوق و بررسی اقدامات
داشتن برنامه جامع شامل پیش‌بینی، پیشگیری، کاهش آسیب، آمادگی، پاسخ، امداد و بازیابی	تحقیق از افراد ذی‌صلاح، بررسی برنامه‌ها و ملاحظه آثار آن در محیط
التزام عملی به اصل تربیت و توزیع نیروی انسانی کیفی و برخوردار از اخلاق اسلامی و حرفه‌ای براساس نیاز مناطق	تحقیق از افراد مورد وثوق، بررسی برنامه‌ها و ملاحظه آثار آن در محیط
احتراز از دادن وعده‌های نشدنی برای استحکام موقعیت خود	تحقیق از افراد ذی‌صلاح و مشاهدات شخصی
تعهد و برخورداری از ویژگی آینده‌نگری در تمام برنامه‌های سلامت کشور و اعمال آن در کنار برنامه‌ریزی و اجرای مسائل جاری	تحقیق از افراد ذی‌صلاح و بررسی مستندات
استفاده حداکثری از ظرفیت بیمه و سایر منابع و تلاش مجدانه در پیشنهاد و پیگیری پایدار تأمین آن	بررسی مستندات و تحقیق از افراد ذی‌صلاح
توزیع عادلانه منابع نظام سلامت با اولویت بهداشت و درمان سرپایی و فوریت‌ها بر درمان بستری با توجه به سیاست‌های بالادستی	بررسی مستندات و تحقیق از افراد ذی‌صلاح
التزام عملی به انتخاب هیئت امنایی که تعهد به تأمین، حفظ و ارتقای عادلانه سلامت در جامعه داشته باشند.	بررسی مستندات و تحقیق از افراد ذی‌صلاح
جلوگیری از ابلاغ مصوبات هیئت امنای که مغایر با سیاست‌های کلی سلامت است	بررسی مصوبات و تحقیق از افراد مطلع
اقدام عملی برای تحقق اصل جامع‌نگری شامل ارتقاء سلامت، پیشگیری، غربالگری، درمان، اقدامات تسکینی و توانبخشی در حوزه سلامت جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی	بررسی مستندات و تحقیق از افراد ذی‌صلاح
اجرای کامل طرح ژنریک و ممانعت از تقاضای القایی	بررسی مستندات و تحقیق از افراد ذی‌صلاح